An Painéal Saoránach Eorpach um Chur Amú Bia

Seisiún 3

10.02.-12.02.2023

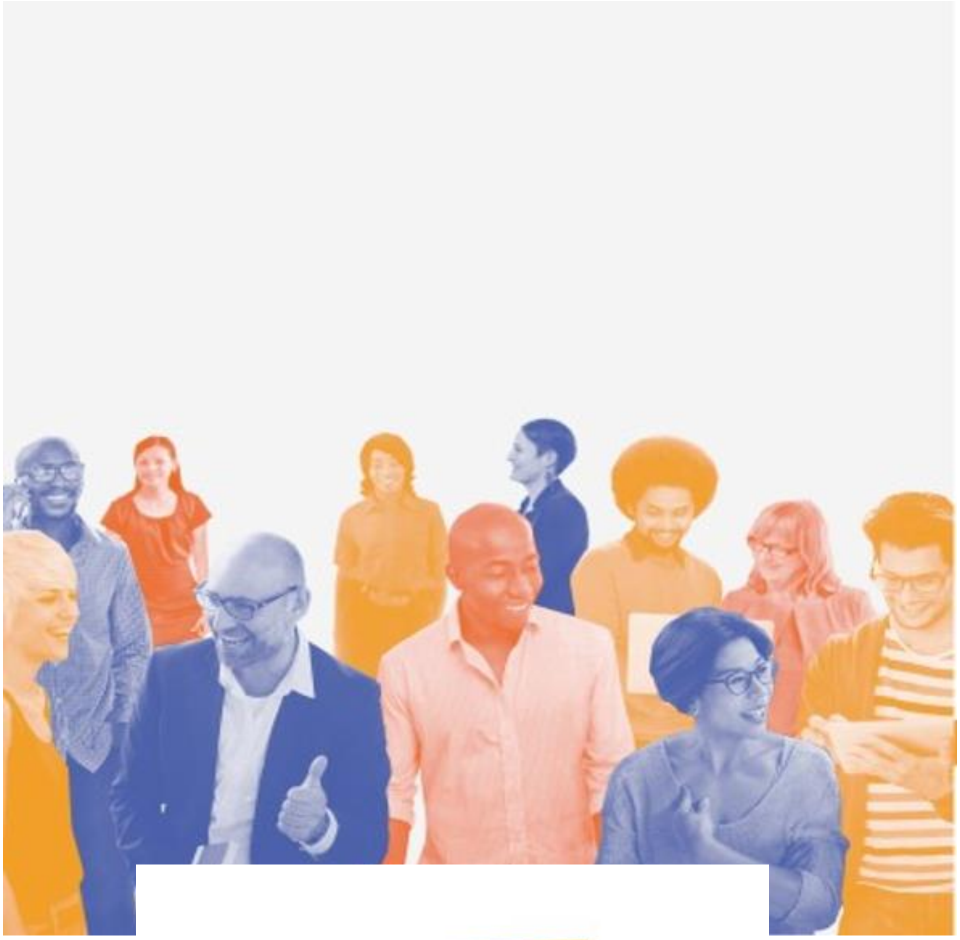

European Citizens Panel
food waste
Have Your Say

#FoodWasteEU

European Commission

1. Forléargas

An Painéal Saoránach Eorpach um Chur Amú Bia, is painéal é ar a bhfuil 150 saoránach a roghnaíodh go randamach, agus a tháinig le chéile le haghaidh trí sheisiún. Le linn an chéad seisiúin, a bhí ar siúl an 16-18 Nollaig 2022 sa Bhruiséil, d'fhorbair saoránaigh cineálacha cur chuige féideartha chun cur amú bia a chosc agus a laghdú, cineálacha cur chuige a shainaithin siad a bheith an-torthúil do phlé breise sna seisiúin a bhí le teacht. Tar éis an tseisiúin, rinne Coiste Eolais an phainéil na cineálacha cur chuige sin a ghrúpáil ina dtrí bhloc topaicí:

1. 'Comhar sa slabhra luacha bia: Ón bhFeirm go dtí an Forc'
2. 'Tionscnaimh gnó bia'
3. 'Tacaíocht a thabhairt chun iompar tomhaltóirí a athrú'

Reáchtáladh an dara seisiún den phainéal ar líne an 20-22 Eanáir 2023 agus bhí sé dírithe ar na chéad smaointe nithiúla a dhréachtú a bheadh mar bhonn do mholtaí na saoránach chun cur amú bia a laghdú. Tar éis próiseas atriallach 'athbhreithniú piaraí', agus saoránaigh ag obair sna 12 mheitheal chéanna a bhí ann i seisiún 1 agus seisiún 2, rinne siad athbhreithniú agus forbairt ar obair a chéile, iad ag cur smaointí chun cinn chun cur amú bia a laghdú.

Le linn an tríú seisiún ar an 10-12 Feabhra 2023, bhailchríochnaigh na saoránaigh a gcuid moltaí. Agus iad tagtha le chéile ar aon láthair sa Bhruiséil, phléigh siad i ngrúpaí oibre an t-aiseolas agus an t-ionchur a thug na saineolaithe agus na daoine acmhainne ó chúlraí éagsúla roimh dóibh na moltaí a bhailchríochnú sna 12 mheitheal. I nós imeachta vótála deiridh, chuir gach saoránach in iúl cé acu a d'aontaigh siad le gach moladh nó nár aontaigh siad leo.

Le linn an phainéil, is iad na saineolaithe seo a leanas a bhí mar chuid den Choiste Eolais:

- **Anne-Laure Gassin,** *Ceann Foirne, Aonad na Straitéise 'Ón bhFeirm go dtí an Forc', An Ard-Stiúrthóireacht um Shláinte agus Sábháilteacht Bia, an Coimisiún Eorpach*
- **Toine Timmermans,** *Bainisteoir an chláir 'Sustainable Food Chains' (slabhraí bia inbhuanaithe) ag Ollscoil Wageningen*
- **Gyula Kasza,** *Comhordaitheoir Maradék Nélkül (An Tionscadal um Dhramhaíl Nialasach), clár náisiúnta na hUngáire chun cur amú bia a chosc; Ollamh comhlach ag Ollscoil Tréidliachta na hUngáire*
- **Laura Fernández Celemín,** *Ard-Stiúrthóir, An Chomhairle Eorpach um Fhaisnéis faoi Bhia*
- **Maïwenn L´Hoir,** *Bainisteoir Tionscadail ar son an chomhraic i gcoinne an chur amú bia agus na neamhshlándála bia –*
  bia inbhuanaithe, Aireacht Talmhaíochta agus Bhiafhlaithis na Fraince
- **Betty Chang,** *Ceannasaí an Limistéir – cur amú bia, An Chomhairle Eorpach maidir le Faisnéis Bhia*

<u>Lá 1 (Dé hAoine)</u>

Bhí an chéad lá den seisiún deiridh seo dírithe ar aiseolas a fháil agus a phlé maidir leis na smaointe le haghaidh moltaí a dréachtaíodh i seisiún 2. I seisiún iomlánach, thug cainteoirí ar saineolaithe iad ó chúlraí éagsúla (féach an liosta thíos) a dtuairimí foriomlána agus a gcuid léargas ar na smaointe a mhol na saoránaigh. Agus iad ag labhairt de réir an dearcaidh shonraigh atá acu féin, leag siad béim ar an áit ina bhfaca siad bearnaí nó deiseanna chun feabhas a chur ar smaointe na saoránach maidir leis an tionchar a d'fhéadfadh a bheith acu ar chur amú bia a chosc. Ina dhiaidh sin, bhí deis ag saoránaigh plé a dhéanamh le saineolaithe maidir le conas a gcuid smaointe a fhorbairt a thuilleadh i dtrí sheisiún

iomlánacha chomhthreomhara, agus aghaidh á tabhairt i ngach seisiún ar bhloc topaicí ar leith. Sna seisiúin sin, bhuail ceithre mheitheal, ina raibh suas le 50 saoránach, le triúr saineolaithe (féach na liostaí thíos) agus phléigh siad conas a gcuid smaointe a fhorbairt a thuilleadh.

Lá 2 (Dé Sathairn)

Bunaithe ar a gcuid smaointe bunaidh, an t-ionchur agus an t-aiseolas a fuarthas le linn na seisiún iomlánach chomh maith leis na pléití i ndiaidh na seisiún sin, d'fhill saoránaigh ar an 12 mheitheal chun a moltaí a dhréachtú, a fhorbairt, a shonrú agus a thabhairt chun críche. Le linn an phróisis spriocdhírithe sin, shainaithin siad príomhcheisteanna agus faisnéis a bhí in easnamh sa chaoi gur cuireadh bac ar fhoirmliú moltaí a bheadh cuimsitheach ach beacht. Chun na ceisteanna sin a fhreagairt agus chun teacht timpeall ar dhúsháinn a d'fhéadfadh a bheith ann, ghlac roinnt saineolaithe páirt sa phlé le haghaidh dreasanna beaga cainte, sular chuir saoránaigh bailchríoch ar a gcuid moltaí, agus thacaigh éascaitheoirí a bhfuil taithí acu leo teacht ar chomhdhearcadh.

Lá 3 (Dé Domhnaigh)

Sa seisiún iomlánach críochnaitheach, chuir rapóirtéirí an 12 mheitheal a moltaí féin faoi bhráid an phainéil iomláin. Tar éis gach moladh a bhain le bloc topaicí áirithe a bheith curtha i láthair léigh na modhnóirí teidil gach moladh, ceann ar cheann, agus iarradh ar shaoránaigh vótáil 'i bhfabhar' nó 'in aghaidh' i bpróiseas vótála rúnda scríofa. Tá teideal na moltaí agus torthaí na vótála le fáil sa roinn torthaí thíos. Tar éis do na príomhmhodhnóirí torthaí na vótála a chur i láthair, roinn na saoránaigh aiseolas maidir lena dtaithí ar an bpainéal saoránach le chéile agus le hoifigigh an Choimisiúin Eorpaigh. Ar deireadh, Colin Scicluna, Ceann Aireachta an Leas-Uachtaráin um Dhaonlathas agus um Dhéimeagrafaíocht, an Coimisiún Eorpach, Sandra Gallina, Ard-Stiúrthóir AS SANTE, agus Pia Ahrenkilde Hansen, Ard-Stiúrthóir AS COMM, chuir siad a mbuíochas in iúl agus chuir focal scoir leis an bpainéal.

Is iad seo a leanas cainteoirí an tríú seisiún:

Topaicí idirdhisciplíneacha

- **Toine Timmermans,** *Bainisteoir an chláir 'Sustainable Food Chains' (slabhraí bia inbhuanaithe) ag Ollscoil Wageningen*
- **Anja De Cunto**, *Ceann foirne um Bia ag EUROCITIES*
- **Maiwenn L'Hoir,** *Bainisteoir Tionscadail ar son an chomhraic i gcoinne an chur amú bia agus na neamhshlándála bia - bia inbhuanaithe, Aireacht Talmhaíochta agus Bhiafhlaithis na Fraince*

Bloc Topaicí 1: 'Comhar sa slabhra luacha bia: Ón bhFeirm go dtí an Forc'

- **Angela Frigo,** *Ard-Rúnaí, Cónaidhm Eorpach na mBanc Bia*
- **Eva Sali,** *Comhairleoir Beartais, Sábháilteacht bia, Copa Cogeca*
- **Luc Lignon,** *Stiúrthóir na Roinne Beartais Bia, Cathair Montpellier, an Fhrainc*

Bloc Topaicí 2: 'Tionscnaimh gnó bia'

- **Els Bedert,** *Stiúrthóir, Beartas maidir le Táirgí agus Inbhuanaitheacht, EuroCommerce*

- **Timothy John Hobley,** *Ollamh Comhlach, Ollscoil Theicniúil na Danmhairge, An Institiúid Náisiúnta um Bia*
- **Minna Huttunen,** *Comhairleoir Aireachta ag Aireacht Talmhaíochta agus Foraoiseachta na Fionlainne*

Bloc Topaicí 3: 'Tacaíocht a thabhairt chun iompar tomhaltóirí a athrú'

- **Gyula Kasza,** *Comhordaitheoir Maradék Nélkül (An Tionscadal um Dhramhaíl Nialasach), clár náisiúnta na hUngáire chun cur amú bia a chosc; Ollamh Comhlach ag Ollscoil Tréidliachta na hUngáire*
- **Camille Perrin,** *Oifigeach Sinsearach um Beartas Bia, Biúró Eorpach na gCumann Tomhaltóirí*
- **Marjolijn Schrijnen,** *Bainisteoir Sinsearach Tionscadail, Ionad Cothaithe na hÍsiltíre*

2. Clár oibre gearr

<table>
<tr><th>Dé hAoine (10/02)</th><th colspan="3">Seisiún iomlánach</th></tr>
<tr><td>12.30-13.45</td><td colspan="3">Teacht na n-aíonna agus lón</td></tr>
<tr><td>14.00-14.30</td><td colspan="3">Fáilte agus an cur i láthair an chláir</td></tr>
<tr><td>14.30-15.30</td><td colspan="3">Ionchuir ar thopaicí idirdhisciplíneacha agus sprioc na moltaí</td></tr>
<tr><td>15.30-16.00</td><td colspan="3">Sos caife</td></tr>
<tr><td rowspan="2">16.00-18.00</td><td colspan="3">Trí fho-seisiún iomlánacha</td></tr>
<tr><td>Meithleacha 1-4: Bloc Topaicí II 'Tionscnaimh gnó bia'</td><td>Meithleacha 5-8: Bloc Topaicí III 'Tacaíocht a thabhairt chun iompar i measc tomhaltóirí a athrú'</td><td>Meithleacha 9-12: Bloc Topaicí I 'Comhar sa slabhra luacha bia: Ón bhFeirm go dtí an Forc'</td></tr>
<tr><th>Dé Sathairn (11/02)</th><th colspan="3">Meithleacha</th></tr>
<tr><td>09.00-10.30</td><td colspan="3">Plé ar smaoineamh 1 agus dréachtú mholadh 1</td></tr>
<tr><td>10.30-11.00</td><td colspan="3">Sos caife</td></tr>
<tr><td>11.00-12.30</td><td colspan="3">Plé ar smaoineamh 2 agus dréachtú mholadh 2</td></tr>
<tr><td>12.30-14.00</td><td colspan="3">Sos lóin</td></tr>
<tr><td>14.00-15.30</td><td colspan="3">Ionchur na saineolaithe maidir le dréachtmholtaí 1 agus 2</td></tr>
<tr><td>15.30-16.00</td><td colspan="3">Sos caife</td></tr>
<tr><td>16.00-17.30</td><td colspan="3">Bailchríochnú mholtaí 1 agus 2</td></tr>
<tr><th>Dé Domhnaigh (12/02)</th><th colspan="3">Seisiún iomlánach</th></tr>
<tr><td>09.00-09.15</td><td colspan="3">Fáilte ar ais</td></tr>
<tr><td>09.15-09.50</td><td colspan="3">Cur i láthair moltaí maidir le bloc topaicí 1 agus vótáil</td></tr>
<tr><td>09.50-10.25</td><td colspan="3">Cur i láthair moltaí maidir le bloc topaicí 2 agus vótáil</td></tr>
<tr><td>10.25-11.00</td><td colspan="3">Cur i láthair moltaí maidir le bloc topaicí 3 agus vótáil</td></tr>
<tr><td>11.00-11.30</td><td colspan="3">Sos caife</td></tr>
<tr><td>11.30-11.45</td><td colspan="3">Grianghraf den ghrúpa</td></tr>
<tr><td>11.45-12.15</td><td colspan="3">Cur i láthair na dtorthaí</td></tr>
<tr><td>12.15-12.45</td><td colspan="3">Ócáidí searmanais agus óráidí oifigiúla ó institiúidí an Aontais</td></tr>
<tr><td>12.45-13.00</td><td colspan="3">Slán a fhágáil ag a chéile</td></tr>
</table>

3. Taifid ar na seisiúin iomlánacha

- **10.02.2023 / Seisiún iomlánach agus Bloc Topaicí II Seisiún Iomlánach:** https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-3-20230210-gasp
- **10.02.2023 / Bloc Topaicí III Seisiún Iomlánach:** https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-3-20230210-jenk
- **10.02.2023: Bloc Topaicí I Seisiún Iomlánach:** https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-3-20230210-mans
- **12.02.2023 / Seisiún Iomlánach:** https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-3-20230212

4. Torthaí vótála na moltaí críochnaitheacha

Uimhir	Teideal	I bhfabhar	In aghaidh	Staon ó vótáil
1	Dá chóngaraí don fheirmeoir dá mbíonn an tomhaltóir, is ea is sona a bhíonn sé: Níos lú dramhaíola, tuilleadh inbhuanaitheachta	120	15	5
2	Blasanna an bhaile: Tacaíocht phoiblí agus phríobháideach don fheirmeoireacht áitiúil chun cur amú bia a laghdú	119	9	12
3	Ná cuir bia amú, roinn é le daoine eile!	93	31	16
4	Sonraí agus dea-chleachtais a chomhroinnt ar fud na hEorpa	97	27	16
5	Sonraí a bhailiú ar fud an tslabhra soláthair bia	101	28	11
6	Tá tábhacht le guthanna na saoránach: Rannpháirtíocht na saoránach i mbeartas bia na hEorpa	91	37	12
7	Díreach bainte: Luach an bhia shéasúraigh	103	26	11
8	Líonra malartaithe bia uile-Aontais	84	41	14
9	Ceannacháin bheartaithe agus athdháileadh	85	38	16
10	Seasann bialanna don choincheap ‘taitneamh a bhaint as bia gan é a chur amú’	113	17	9
11	Bíonn drochiarmhairt ag gach rud a chuirtear amú	73	48	18
12	Córas tuairiscithe éigeantaigh le haghaidh trédhearcachta mar aon le pionóis agus luaíochtaí	68	56	15
13	Reachtaíocht uile-Aontais maidir le táirgí bia nár díoladh a scriosadh - cur chuige piarfhoghlama ar fud na mBallstát	109	20	10
14	Trédhearcacht maidir le cur amú bia ar mhaithe le hinfheictheacht agus gníomhaíocht	102	22	15
15	Nuálaíocht ó thaobh pacáistiú agus úsáid pacáistíochta nuair is gá	116	18	5
16	An sainmhíniú ar chur amú bia a leathnú chun bia gan bhuaint a shábháil	110	19	10
17	Daoine fásta a spreagadh chun gur tosaíocht acu beart a dhéanamh maidir le cur amú bia	113	20	6
18	Feasacht maidir le cúrsaí cothaithe agus bia inbhuanaithe i mbunscoileanna agus i meánscoileanna	123	9	7
19	Feidhmchláir comhroinnte bia agus ardáin a nascann tomhaltóirí le chéile a chur chun cinn agus tacú leo	97	25	17
20	Sábháil bia, sábháil airgead: Feachtas Eorpach i gcoinne an chur amú bia i gcomhar le miondíoltóirí bia ar cheithre deireadh seachtaine sa bhliain	98	31	10
21	‘Deireadh a chur leis an gcur amú bia’: Seachtain d’fheasacht i leith an chur amú bia ar scoil	116	16	7
22	Chun go mbeidh tomhaltóirí ar an eolas agus neamhspleách ó thaobh an tionchair a bhíonn acu ar an gcur amú bia agus chun tuiscint a fháil ar conas táirge a phróiseáil, a chaomhnú agus a athúsáid roimh an dáta agus ina dhiaidh sin. (is dáta sábháilteachta é an ‘dáta éagtha’ nár cheart táirge a ithe ina dhiaidh; léiríonn an ‘dáta ar fearr roimhe’ an dáta ar roimhe is fearr a bheidh caighdeán an táirge)	108	26	5

23	Cleachtais chaighdeánaithe a chur chun feidhme ar an leibhéal miondíola agus táirgí á gcur chun cinn do thomhaltóirí gar don dáta éaga.	109	18	12